

petak, 22. veljače 2013.

HRVATSKO SLOVO

3

Razgovor

Akademik **Zvonko Kusić**, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Zvonko Kusić (Zagreb, 1946.), redoviti profesor onkologije i nuklearne medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i predstojnik Klinike za onkologiju i nuklearnu medicinu Kliničke bolnice "Sestre milosrdnice", predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Objavio je više od šest stotina stručnih i znanstvenih publikacija. Autor je ili urednik više stručnih i znanstvenih knjiga, enciklopedijskih izdanja i udžbenika. Bio je glavni istraživač niza domaćih i značajnih međunarodnih znanstveno-istraživačkih projekata. Održao je niz pozivnih predavanja na međunarodnim skupovima; osnivač je stručnog društva Hrvatskoga liječničkog zbora, inicijator osnivanja tri referentna centra Ministarstva zdravstva, jednog istraživačkog instituta itd.

Član je brojnih stručnih i znanstvenih udruga u zemlji i inozemstvu.

Dobitnikom je odlikovanja Predsjednika Republike s Redom Danice hrvatske za osobite zasluge u znanosti,

što je od neprocjenjivog značenja za svaku populaciju. Time Hrvatska pripada među države koje su najuspješnije riješile ovaj važan javnozdravstveni problem što je međunarodno priznao *International Council for Control of Iodine Deficiency Disorders* (ICCID). Zanimljivo je da mnoge razvijene države (Njemačka, Italija, Belgija) još uvijek nisu u potpunosti riješile taj problem.

Često čujemo kako je naša medicina uz bok razvijenim europskim i svjetskim državama. S druge su strane sve češći slučajevi pokretanja humanitarnih akcija prikupljanja novca za liječenje teških bolesnika u SAD-u ili u zapadnoeuropskim državama s obzirom da dotičnoj osobi naši liječnici ne mogu pomoći, a HZZO ne odobrava sredstva za takvo liječenje u inozemstvu. Kako to komentirate? Traže li ljudi u borbi za zdravlje i vlastiti život, ali i život bližnjih nemoguće ili u našem zdravstvenom sustavu doista neke stvari ne funkcioniraju dobro?

Postoji pravilo da svi građani imaju pravo na sve medicinske postupke. Ra-

I danas se vodi bitka za Hrvatsku

dobio je i nagradu HAZU za doprinos od osobitog i trajnog značenja za Republiku Hrvatsku u području medicinskih znanosti, te Državnu nagradu za znanost za životno djelo, Spomenicu domovinske zahvalnosti i Odlikovanje Reda hrvatskoga trolista.

Redoviti je član HAZU od 2000., tajnik Razreda za medicinske znanosti i član Predsjedništva HAZU od 2004. do 2010., te Predsjednik HAZU od 2011.

Gospodine Kusiću, područje Vašeg znanstvenog rada u prvom je redu nuklearna medicina i onkologija, osobito prevencija, dijagnostika i liječenje bolesti štitnjače. Kako stoji taj dio medicine u Hrvatskoj u odnosu na europske standarde?

U Hrvatskoj se danas provodi najsvremenija prevencija, dijagnostika i liječenje bolesti štitnjače. U tome je području Hrvatska postigla izvanredne rezultate.

Postoji Hrvatsko društvo za štitnjaču, Referentni centar za bolesti štitnjače i Komisija za suzbijanje gušavosti Ministarstva zdravstva, a 1996. do-nesen je drugi Zakon o jodiranju soli što je dovelo do eliminacije gušavosti i drugih poremećaja uzrokovanih nedostatkom joda od kojih je najvažnije zaostajanje u psihomotornom razvoju

zvoj tehnologije i otkriće novih lijekova toliko su napredovali da ni najbogatija društva u svijetu ne mogu više osigurati takvu razinu skrbi. Razina je zdravstvene zaštite kod nas vrlo visoka s obzirom na ulaganja. Nastoje se slijediti svjetski trendovi i smjesta se uvode novi oblici dijagnostike i skupi lijekovi. Često se, međutim, vrši prevelik broj skupih pretraga čiji se nalazi u velikom dijelu niti ne podižu. Istodobno se preskače obiteljska medicina koja bi trebala rješavati najveći dio problema jednako kao opće bolnice. Sve zajedno dovodi do preopterećenosti i gužvi.

Naš je zdravstveni sustav vjerojatno najbolje organiziran sustav u društvu. I to po stručnoj razini koja je usporediva sa svjetskom i pogotovo zato što obuhvaća sve osobe u državi bez obzira na doprinos zdravstvenom fondu. Populacija je sve starija i više se troši na zdravstvenu skrb. Mogućnosti dijagnostike i liječenja postaju praktički neograničene i to će u budućnosti biti veliki problem za svako društvo.

Prethodno pitanje na neki način implicira i pitanje odnosa suvremena čovjeka prema smrti, kao i pitanje granica medicinske znanosti i znanosti općenito. Onkolog ste, kako se kao znanstvenik, liječnik i čovjek suočavate s neizlječivim slučajevima? Kolike su šanse da medicina u dogledno vrijeme

pobijedi, laičkim riječima, rak? Premda sam, naravno, svjestan da nije riječ o jedinstvenoj bolesti, tako da ni uspješno liječenje vjerojatno ne može biti jedinstveno.

Postoje stalni, ali spori pomaci u učinkovitosti liječenja malignih bolesti (koji proizlaze iz sve boljeg poznavanja biologije raka), oni se, međutim, broje po nekoliko mjeseci produljenja preživljenja s novim lijekovima ili kombinacijom liječenja. Laička javnost, međutim, očekuje spasonosni lijek koji rješava sve probleme i često takvi bolesnici imaju nerealna očekivanja. Sprje-

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti savjest je naroda, a uloga joj je promicati najviše vrijednosti društva nadilazeći svaku ideologiju i pristranost

čavanje rizičnih ponašanja a osobito rana dijagnostika daju najbolje rezultate u smanjivanju ukupnoga mortaliteta od malignih bolesti, ali je to u našem društvu manje prisutno jer traže visoku svijest i dobru organizaciju. Mi smo više skloni očekivanju spektakularnih i čudesnih izlječenja što je u realnom životu vrlo rijetko.

Predsjednik ste HAZU-a, prošle je

godine ta ustanova slavila 150. obljetnicu pa je i ovaj niz intervjuja s akademikima u "Hrvatskom slovu" dijelom bio potaknut tom činjenicom. Kako Vi vidite ulogu Akademije u hrvatskom društvu, čuje li se njezin glas, je li dovoljno "glasna" ili je, kako joj neki zamjeraju, kao ustanova i previše šutljiva?

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti savjest je naroda, a uloga joj je promicati najviše vrijednosti društva nadilazeći svaku dnevnu ideologiju i pristranost što joj osigurava mogućnost nezavisna rada. Oslanjajući se ponajprije na priznati stvaralački i moralni autoritet svojih članova, Akademija osigurava pouzdan pristup svim izazovima u društvu i kao takva je prepoznata. Kao vodeći autoritet, ne samo u znanosti i umjetnosti, već i kao moralni autoritet, čuvar je kulturnog i nacionalnog identiteta te narodne baštine, a jedna od njezinih važnih uloga jest dostojanstveno predstavljanje naroda i države te utjecaj na oblikovanje društvene svijesti.

Akademija znanstveno raspravlja i obrađuje najaktualnije društvene teme čime pridonosi stvaranju stajališta temeljenim na znanstvenim, stručnim i etičkim pristupima rješavanja pitanja i problema. Stalnim pravilnim vredno-

nastavak na str. 4

nastavak sa str. 3

vanjem društvenih pojava Akademija postupno vodi do usvajanja novih društvenih mjerila i vrijednosnih sustava te djeluje kao korektiv društvenih zbivanja. Gledište i smjernice koje donosi i objavljuje Akademija još se uvijek, međutim, teže probijaju u javnost jer ih mediji nedovoljno prate jer su u današnjem svijetu svekolike estradizacije manje zanimljive. U ovome je trenutku ozbiljne i složene krize razvoj gospodarstva najvažniji zadatak Hrvatske te zahtijeva mobilizaciju svih čimbenika u državi pa tako i Akademije. Kultura i umjetnost te njezina afirmacija stalno je prisutna u Akademijinu djelovanju i bit će još značajnija pri ulasku u Europsku uniju jer će biti najvažnijim čimbenikom u očuvanju nacionalnog identiteta, a sigurno će doprinijeti i građenju europskog.

Jedna je od najvažnijih uloga Akademije promicanje jedinstva, a ne podjela naroda po svim osnovama. Da bismo se nosili s krizom i budućim izazovima neophodno je zajedništvo slično onome u vrijeme Domovinskog rata.

Oduvijek je u svim društvima postojala potreba za nekim vrhovnim posrednikom koji bi davao savjete u pogledu moralnih ili egzistencijalnih pitanja. Za Akademiju je čast da javnost želi čuti naše mišljenje. Iskazujemo ga i to stalno o svim važnim pitanjima, ali možda drukčije nego što to neki očekuju.

Često se Akademija proziva kako se ne oglašava o aktualnim političkim pitanjima, no to ne bi bilo dobro i nigdje u svijetu nijedna akademija to ne radi. Uglavnom to dolazi od raznih ekstremista, pozivi da se svrstamo na ovu ili onu stranu ali ponekad i od dobronamjernih neupućenih kritičara. Tada bismo postali još jedna politička opcija u državi. Dugoročno bi bilo štetno i izgubila bi se stabilna, pouzdana i nezavisna institucija koja je potrebna kao konstanta u društvu. Težnja da netko lupi šakom o stol pokazuje da mi kao društvo ipak podsvjesno želimo magična i bezbolna rješenja naših problema. Tu je također prisutno i uporno traženje krivaca umjesto konstruktivna djelovanja. Kod nas dobro prolaze bučne poruke kritike, neutemeljene neargumentirane kvalifikacije, isprazne senzacionalističke rasprave ili nerealna obećanja, a ne konstruktivna rješenja koja obično nisu atraktivna. Zemlje koje u krizi imaju najmanje problema, ne njeguju takav stil. Iako stalno postoje pritisci, Akademija se ne može spustiti na tu razinu.

Danas je Akademija otvorena, okrenuta budućnosti i aktivno uključena u rješavanje aktualnih društvenih pitanja i daje svoj doprinos izlasku iz krize, ponajprije gospodarske. Akademija je ona institucija u državi koja je u stanju okupiti, motivirati i mobilizirati najbolje pojedince.

U protekloj je 2012. HAZU samostalno ili u suradnji s drugim izdavačima objavio 174 publikacije, stoga bi se moglo zaključiti kako je riječ o vrlo plodnoj i aktivnoj znanstvenoj ustanovi. Međutim, ono što Akademiji možda nedostaje ili je barem takav dojam jest neposredno reagiranje na neke važne društvene i političke događaje

ili procese. Primjerice, ovih se dana zahuktala rasprava o zdravstvenom odgoju u školama, brojne su se ustanove i pojedinci podijelili u dvije oštro suprotstavljene skupine, HAZU se, koliko mi je poznato, nije očitovao. Slična je stvar i s najavljenim Zakonom o strateškim investicijama za koji mnogi pretpostavljaju da na mala vrata uvodi mogućnost rasprodaje prirodnih bogatstava naše zemlje. Svoje su protivljenje oglasile brojne građanske udruge, Katolička crkva pa i Matica hrvatska, međutim HAZU nije. Kako to komentirate?

U prošloj su godini u HAZU objavljene 102 publikacije - knjiga, zbornika radova, časopisa ili ostalih izdanja, a 72 publikacije tiskane su potporom Zaklade Akademije. U skladu s ozbiljnom gospodarskom situacijom u zemlji velik je dio aktivnosti Akademije bio posvećen aktualnim pitanjima iz toga područja. Akademija je usprkos značajnom smanjenju materijalnih sredstava u protekloj godini, uz mjere racionalizacije, ostvarila iznimnu aktivnost u svim područjima djelovanja. Ukupno je održano 79 znanstvenih skupova, savjetovanja i okruglih stolova, 8 svećanih sjednica, dodjela nagrada i koncerata, 7 skupština, 10 posjeta stranih delegacija, 103 predavanja, 53 predavljanja knjiga, predavljanja programa i prikazivanja filmova, 42 izložbe i 5 komemoracija što čini ukupno 307 događaja.

Obuhvaćene su najaktualnije teme iz gospodarstva, pravosuđa, poljoprivrede, prometa, energetike, zdravstva, znanosti, obrazovanja, povijesti, jezikoslovlja, očuvanja okoliša, tehnologije i prijenosa znanja, vrijednosti hrvatskoga društva i dr. Osim akademika sudjelovali su i ostali najkompetentiji stručnjaci i znanstvenici. Redovito su doneseni zaključci, smjernice i preporuke. Akademiji je važno da njezine poruke dođu do javnosti i političara koji bi onda mogli izabrati neke od tih ideja, ali svjesni smo da oni to ne mogu uvijek učiniti. Njihovo je vrijeme puno kraće od našeg, s mnogo velikih problema koji zahtijevaju trenutnu reakciju i rješenja. Naše su poruke ipak dugoročne, a tako i treba biti.

U nas je previše uništavanja i negativne energije te se stječe dojam da se u svakoj planiranoj akciji nalazi mnogo nedostataka te se ona zaustavi ili uspori

Strategija je razvoja obrazovnog i istraživačkog prostora osnovica sveopćeg napretka hrvatskog društva pa i gospodarstva. To će omogućiti lakše uključivanje Hrvatske u globalizirani svijet i uspostavu inovativnog društva. Akademija stalno promiče svijest o temeljnoj ulozi znanja i predvodila je izradbu smjernica za Strategiju, dokumenta od strateškog značenja za svaku zajednicu.

U području su umjetnosti predstavljena vrhunska dostignuća u književnosti, glazbi, slikarstvu, kiparstvu i arhitekturi. Zaklada je Akademije dodijelila sredstva za potpomaganje ukupno 152 projekta te za dvije studentske stipendije iz Fonda Nagrade Dragutin Tadijanović.

Akademija se izravno ne miješa u dnevnu politiku jer bi to bilo protivno njezinu položaju nepristrane stabilne institucije koja treba predstavljati državu i promicati najviše vrijednosti nacije. Mi smo, međutim, kao narod skloniji dramatičnim i herojskim potezima, a ne učinkovitoj organizaciji, pridržavanju propisa i samozatjnu sustavnu i strpljivom radu koji jedino dugoročno donosi rezultate. To se vidi po nestrpljivosti kojom se traže neka magična rješenja.

U nekim situacijama Akademija djeluje konkretno, a ne samo općim stajalištima (kao što je to bilo u slučaju prelude generalima u Haagu ili referendu

Nastavlja se bitka za Hrvatsku koju su branitelji u Domovinskom ratu izvojevali svojom hrabrošću i žrtvom

ma za ulazak u EU).

Akademija je jedna od temeljnih institucija hrvatske države. Odigrala je važnu ulogu u stvaranju kulturnog identiteta i identiteta naroda te je dugo uz crkvu imala simboličku vrijednost i bila svojevrsni nadomjestak državnosti. Često se zaboravlja da Akademija nije samo palača, već da su to članovi i njihova aktivnost. Akademija je stvarala suvremenu povijest Hrvatske djelima trajne vrijednosti nacionalnog i međunarodnog značaja svojih članova kao što su bili: Ivan Kukuljević Sakcinski, Franjo Rački, Stjepan Šulek, Tadija Smičiklas, Ivan pl. Zajc, Vlaho Bukovac, Vatroslav Jagić, Vladimir Mažuranić, Vjekoslav Klaić, Dragutin Domjanić, Milivoj Dežman, Nikola Tesla, Milan Begović, Vladimir Nazor, Andrija Štampar, Ivan Meštrović, Branko Gavella, Mijo Mirković- Mate Balota, Ante Šerčer, Drago Perović, Mladen Kauzarić, Ljubo Babić, Antun Augustinčić, Krsto Hegedušić, Lavoslav Ružička, Gustav Krklec, Grga Novak, Dobriša Cesarić, Miroslav Krleža, Jakov Gotovac, Jure Kaštelan, Boris Papandopulo, Bruno Bjelinski, Vojin Bakić, Antun Šoljan, Vladimir Prelog, Petar Šegedin, Ranko Marković, Ivo Frangeš, Edo Murtić, Dragutin Tadijanović, Ivan Supek, Dušan Džamonja, Ivo Padovan i drugi.

Sličan je doprinos i sadašnjih članova Akademije. Posve je razumljivo da Hrvatska akademija ima poslanje i zadaću dostojanstveno te neupitno štiti i boriti se za nacionalne interese te napredak Hrvatske u svim područjima i u svim vremenima. To se odnosi ne sve njezine građane kao i na brigu za Hrvate izvan domovine.

Vezano donekle uz prethodno pitanje, ovih je dana u Hrvatskoj gostovala dr. sc. Judith Reisman održavši niz predavanja u kojima problematizira istraživački rad Alfreda Kinseyja. Dio javnosti, medija i intelektualaca lijeve provenijencije dočekao ju je vrlo oštro i s negodovanjem, pokušavši spriječiti njezino sučeljavanje s profesorom Štulhoferom na Filozofskom fakultetu, a na čudan je način otkazala tehniku pri pokušaju prikazivanja filma "Kinsey's Paedophiles, Secret History" engleskog autora Timothyja Tatea koji je s Reisman došao u Hrvatsku. Međutim, ostavimo li po strani

ideološku ostrašćenost oko tog slučaja, zanima me medijsko praćenje slučaja kao i reakcije pojedinaca iz akademske zajednice, tj. je li korektno i dopušteno Reisman zvati "lažnom znanstvenicom", "kvaziznanstvenicom" i "pseudoznanstvenicom" ako već ima sve formalne uvjete koji vrijede za određivanje nekog kao znanstvenika, doktorat s relevantnog američkog sveučilišta, objavljene radove u relevantnim publikacijama itd.? Pitanje vam se može učiniti nevažnim i banalnim jer dolazi iz dnevnopolitičkog konteksta, međutim, važno je zbog šire javnosti. S obzirom na veliki ugled i autoritet znanosti u suvremenu društvu, za širu je javnost iznimno važno znati tko je pravi znanstvenik, a tko se samo takvim predstavlja? Čini mi se da je akademska zajednica pa tako i Akademija u tom smislu dužna društvu pojasniti takve stvari, štiti društvo od utjecaja lažne znanosti pod maskom prave znanosti pa bilo tu riječ o gostujućoj američkoj predavačici ili teorijama pojedinih profesora sa Zagrebačkoga sveučilišta!

U demokraciji, za koju mi izgleda još nismo dovoljno zreli, svi mogu o svemu govoriti. Kada se pojavi neko sporno pitanje, najčešće se na obje strane sukobljavaju osobe ekstremnih, isključivih stajališta, nepomirljive i često nesnošljive s bombastičnim izjavama. Njihove ideje su često privlačne ali nerealne ili teško izvedive. To vješto koriste mediji jer su takvi ljudi sa medijskog stajališta vrlo pogodni, dižu gledanost ili čitanost. Razumna, uravnotežena, kompromisna stajališta ili takve osobe nisu atraktivne i ne dolaze do izražaja.

Sve je bliži datum ulaska Hrvatske u EU. Kakvom vidite budućnost Hrvatske u toj multinacionalnoj zajednici? Hoće li se išta za HAZU promijeniti ulaskom Hrvatske u EU?

Povijest je htjela da naša generacija bude povlaštena i sudionikom tisućogodišnje težnje hrvatskoga naroda: ostvarenja vlastite države. Sad se, međutim, ponekad čini kako joj nismo dorasli i da se u njoj ne nalazimo dobro. Čini se da su događaji išli prebrzo pa samo dva desetljeća nakon samostalnosti ulazimo u novu zajednicu. Uz promjenu društvenog sustava te globalizaciju očito je bilo toga previše za naše društvo. Bez sumnje, u demokraciji je teže izraziti javni interes.

I danas se također vodi bitka, možda ne manje važna od one prije dva desetljeća. Nastavlja se bitka za Hrvatsku koju su branitelji u Domovinskom ratu izvojevali svojom hrabrošću i žrtvom. Tada je ostvarena samostalnost sad ugrožena na drugi način, gospodarski. Za nas bi trebalo biti utješno to što je naša sudbina opet u našim rukama i što ćemo je moći oblikovati svojim radom te ponašanjem. Čini se kao da je ova kriza iznijela na vidjelo sve ono što nismo dobro radili u proteklim razdobljima, a bili smo uljuljkani u takav život. Osim gospodarske, postoji i kriza duha te poremećen sustav vrijednosti. Raspadom je obitelji te nestankom tradicionalnih autoriteta stvoren vrijednosni vakuum. Došlo je i do uništenja gotovo sviju institucija. Sad to treba mijenjati i tu su potrebna odricanja i solidarnost. Da bismo u tome uspjeli neophodan je dru-

štveni optimizam i vjera u konačni uspjeh. Često se stječe dojam da društvo nije dovoljno svjesno težine gospodarske situacije ili da vjeruje u trenutna bezbolna rješenja.

Ako se ne organiziramo i ne promijenimo pravni sustav te odnos prema radu i odgovornosti, doći ćemo u nepovoljniji položaj od onih koji imaju te kvalitete i više snage da uvedu promjene.

Uloga je HAZU u razvoju i usmjerenju procesa u društvu u ovim prijelomnim vremenima krize i ulaska u Europsku uniju također važna, jer Akademija ima dobro razvijenu suradnju s mnogim akademijama i institucijama u Europi i svijetu.

Treba naći ravnotežu, ne dopustiti urušavanje znanosti, obrazovanja i kulture

Ulazak je Europsku uniju velika prilika i naš će položaj ovisiti o nama samima. Akademija stalno promiče povijesne stečevine, a posebno one Domovinskog rata i aktivno sudjeluje u očuvanju nacionalnih interesa i izgradnji europskog identiteta Hrvatske koji će nam omogućiti ravnopravni status u europskoj zajednici naroda.

U nas je previše uništavanja i negativne energije te se stječe dojam da se u svakoj planiranoj akciji nalazi mnogo nedostataka te se ona zaustavi ili uspori. Poseban je problem zakonodavni okvir. Mnogi su zakoni i propisi neprovedivi ili teško provedivi što dovodi do toga da se slabo pridržavamo i drugih propisa. Neki propisi opet proturječe jedni drugima. Bitnim mi se čini u tome području uvesti red.

HAZU je čuvar kulturnog i nacionalnog identiteta te narodne baštine, a jedna od njezinih važnih uloga jest dostojanstveno predstavljanje naroda i države te utjecaj na oblikovanje društvene svijesti

Za promjene je navika i mentaliteta potrebno mnogo vremena i stalni rad svih u društvu u najmanjim stvarima, a to je dio civilizacijske razine i kulture. Uloga je Akademije važna za oblikovanje društvene svijesti (ponajprije odgovornosti) te promjene poremećena sustava vrijednosti, ali dugoročno jedino može dovesti do istinskih društvenih promjena.

U današnje je vrijeme masovnih medija, opće estradizacije i spektakla mnogo teže promicati nešto ozbiljno. Mediji dosta skromno prate rad Akademije, stoga nastojimo atraktivnim temama, ali bez podilaženja, doprijeti do javnosti.

Točno je da se Akademija u javnosti još uvijek nedovoljno opaža, a golem potencijal te snaga njezinih članova nisu dovoljno iskorišteni niti prepoznati u društvu. Danas je percepcija onoga što se događa u javnosti uglavnom uvjetovana medijskim predstavljanjem i senzacionalizmom. Pa i rad političara

procjenjujemo prema njihovu nastupu u medijima i koliko su uspješni s dramaturškog gledišta. Kriza gospodarska, a i društvena, nije posljedicom samo nećijih pogrešaka, već načina života suvremena čovjeka, konzumerizma, tj. života na dug. Desetljećima smo trošili više nego što smo zarađivali. Moramo se naučiti da ćemo raditi više za znatno manje. U atmosferi u kojoj svi o svemu nekritično govore i sude ne dobiva se na konstruktivnoj kritičnosti i dodatno se narušavaju već ionako niski kriteriji. Traženje je krivca izvan vlastita ponašanja značajna crta hrvatskoga nacionalnog karaktera.

Promjena odnosa prema radu, odgovornosti i pridržavanju propisa u svim područjima života te vladavina prava uz socijalnu osjetljivost, preduvjet su i za gospodarski razvoj koji je sad najvažniji. Takve korjenite promjene traže promjenu mentaliteta što nije lak zadatak. Bilo koji politički sustav nedostatan je za promjenu mentaliteta. Dodatna je teškoća loša ekonomska situacija većeg broja građana koji nisu krivi za svoj položaj i često ne mogu podnijeti i shvatiti reformske promjene koje bi trebalo provesti, a za koje bi bio potreban opći društveni konsenzus. Svakoj će vladi biti teško, promjene u društvu nisu lagane, rezultati su dugoročni i nisu vidljivi odmah, a u nas gotovo nigdje nema kontinuiteta. Postoji bučna predstava sa pseudo-sukobima oko često beznačajnih simbola i detalja. Široki konsenzus bi bio znak zrelosti društva u jednoj ozbiljnoj situaciji. Ako u tome ne uspijemo, u EU ćemo ući kao slabo, neorganizirano društvo. Tada ne samo da ne ćemo iskoristiti prednosti i šanse koje se pružaju, već će nam drugi uređivati život i donositi odluke.

Akademija kao krovna znanstvena i intelektualna neovisna te nepristrana institucija s tradicijom i moralnim autoritetom, kao narodna savjest poziva sve čimbenike u društvu na konsenzus i odricanje od parcijalnih interesa zbog izlaska iz sadašnjega teška stanja.

Gospodine Kusiću, kao zahvalu za razgovor, postavio bih Vam još jedno pitanje. Odlukom mjerodavnog ministarstva brojni časopisi važni za hrvatsku znanost i kulturu ostali su bez državne potpore ili im je ona značajno smanjena, primjerice našem tjedniku. Kako to komentirate, je li ispravno stajalište da u situaciji krize štednja uvijek prvo krene od znanosti i kulture?

Razlog tomu je što je korist od znanosti i kulture dugoročna i nije odmah vidljiva. S druge strane, gospodarska je situacija u zemlji vrlo teška i mnogi toga uopće nisu svjesni. Vlada teško pronalazi rješenja za održavanje sustava: zdravlje, obrazovanje, mirovine itd. Svima je jasno da je trenutačno od najveće važnosti pomoći gospodarstvu jer od tome sve ovisi. Treba naći pravu ravnotežu, ne dopustiti urušavanje znanosti, obrazovanja i kulture ispod razine koja bi u budućnosti ugrozila razvoj čitava društva.

 Damir PEŠORDA